

Başarılı olmanın sırrı nedir?

Mehmet Akşit

Bu soruyla sık sık karşılaşıyorum. Soruyu soranlar başarılı olmanın reçetesini bir iki kelimeyle özetlememi bekliyorlar. Klişe gibi gelse de ben “gurur duymak”, “çalış” ve “güven” kavramlarının kişinin başarılı olmasındaki önemine inanıyorum. Bu yazımda kısaca gurur duymak kavramına değineceğim.

Gurur duymayı kibir ya da şovenizmle karıştırmamalı. Gurur duymak bence kişinin hayatında başarılı olması için ön şart. İnsanlık haysiyetinin ve saygınlığının başlangıcı. Kısacası ben gurur duymak kavramıyla kişinin insan olduğuna insanca şükretmesini kastediyorum. “Kibir” ya da “şovenizmi” ben kişinin kendini diğer kişilere göre insanlık değerlerine dayanmadan üstün görmesi olarak tanımlıyorum. Bu soyut kavramları başımdan geçen olaylarla anlatmaya çalışacağım.

Babacığım İstanbul’da hastanede yatıyor. Durumunun oldukça ağır olduğu söyleniyor. Ben de uçakla İstanbul’a geldim ve tuttuğum bir taksinin şoförüne telaşla hastaneye gitmesini söyledim. Şoför bana hastaneye gidip gelmek için hangi yolun daha ekonomik ve hızlı olduğu konusunda bir takım bilgiler verdi. Ben de şoföre dürüstlüğü için teşekkür ettim. Şoför gayet ciddi ve kendinden emin bir tavırla bana doğru dönerek “Beyefendi, Allah bizi helâ taşı olarak yaratmamış. İnsanlığın sadece kitaplarda sözü geçen kuru bir laf olmadığını göstermek zorundayız” diyerek devam etti. “Biz fakirlikten dolayı okuyamadık. Ancak neyi okuduysak ve inandıysak onu yaşamaya çalışıyoruz” dedi. İşte ben o şoförün gözünde o insanca gurur duymayı gördüm.

Konferans için Viyana’ya gitmiştim. Bir lokantada Tunus asıllı Fransa’da bir üniversitede çalışan bir öğretim görevlisiyle yemek yiyordum. “Biliyor musun Mehmet?” dedi. “Fransızların bize yaptığı en büyük

kötülük ne oldu? Tunusluların bir değerli yaratık, bir insan, bir öğretmen, bir sanatkâr, bir mühendis, bir bilim adamı olabileceğini unutturdular. Koyun gibi olmuştuk. İnsanlık haysiyetimizi ve saygınlığımızı elimizden almışlardı. Etkisi hala devam ediyor. Hâlbuki bizim aile Endülüs’ten göç etmiş. Gittim, gördüm oradaki atalarımın köyünü. Gittim, gördüm İstanbul’u. Atalarımız neler, neler yapmışlar” dedi.

Okulda, sokakta, televizyonda “pis Türk”, “pis Türk’ün çocuğu”, “geri kalmış dinin mensubu”, “teröristler” denince çocuklarımız ne yapacak? Nasıl insanlığını ve saygınlığını koruyacak? Kısacası, başarısı için gerekli kimliği nasıl yaratacak? Ya kimliğini reddederek o da onlar gibi konuşacak, ya kızarak sağa sola zarar verecek, ya susup pasifleşecek, ya da kendi kimliği ile barışık olarak, insanca, haysiyetli bir tavır takınacak. İşte ben gurur duymakla ben bu son durumu kastediyorum.

Yazıma seneler önce başımdan geçen bir olayla son vereceğim. Eindhoven teknik üniversitesinde öğrenci olduğum zamanlar. Hollandalı bir kaç öğrenci ile beraber bir masada oturuyordum. Laf kültür ve medeniyetlerden açıldı. Bir öğrenci az gelişmiş ve çok gelişmiş medeniyetler diye lafa başladı. Bana doğru dönerek küçümser bir tarzda az gelişmiş medeniyetler arasındaki Türk medeniyeti gibi bir takım laflar etti. Ben de o zaman gençliğin ve yabancı bir ülkede bulunmanın ruh haliyle içimden “sen daha Shakespear’i bile öğrenmemişsin, ben hem Shakespear’dan hem de Mevlana’dan okumuşum, daha zeytinin tadını bile bilmiyorsun, misafirlerin gelince doğru dürüst ikram bile etmiyorsun” gibi karma karışık duygular geçiyor. O gün pek bir şey söylememeği tercih ettim. Ertesi gün tez çalışmasına başlamak üzere hocayla randevu almıştım. Bir baktım bir gün önce bana karşı tavır almış öğrenci de orada

duruyor. Ben ondan araştırmayı devir alacağım. Konu görme özörlöler için bir okuma makinesi yapmağı içeriyor. Herhangi bir yazıyı okumak isteyen özörlö kişi, elinde tuttuğu aleti yazının üzerinden geçiriyor ve bilgisayar da yazıyı sözlü olarak okuyor. Ancak ortada daha bir şey yok. Öğrenci kibirlenerek o ana kadarki çalışmalarını anlattı. Aletin içinde olan ampulün olumsuz etkisinden dolayı harflerin doğru dürüst okunamadığını, aydınlatmanın düzgün olmamasından dolayı algılamanın sağlıklı olmadığını ve kendisinin geliştirdiği matematik modelleme ile hataları biraz olsun düzeltebildiğini ancak bir harfi okumak için üniversite bilgisayarının bütün gece çalışması gerektiğini filan söyledi. Ben de alete bir baktım, tornavida ile küçük ampulü yerinden kaydırıp kâğıda doğru yaklaştırdım. Aydınlatma arttığı için öğrencinin çözmeğe çalıştığı problemler

ortadan kalktı. Ben de evet şimdi okuma işlemine başlayabiliriz dedim. Öğrencinin ve hocanın yüz ifadesini tahmin edebilirsiniz.

Çocuklarıma her zaman söylüyorum. “Görünüşlerine göre hüküm vererek beğenmediğiniz kişilerin belki sizden üstün olan ve öğrenebileceğiniz değerleri vardır. İnsanları küçük görmeyiniz. Yoksa sizi Türk ve Müslöman diye küçük gören kişiler gibi komik duruma düşer ve küçölürsünüz. Kültürler ve dinler üzerine tartışacaksanız ancak iyi niyetle ve bilimsel olarak tartışınız. Bunun temelinde de insanı insan olduğu için sevmek yatar”, diye nasihat ediyorum.

Prof. Dr. Ir. Mehmet Akşit

Enschede-Erfurt arası trende, 6 Ekim 2002

© 2002-2005 Mehmet Akşit. Bu yazılar ancak ticari olmamak koşulu ile kullanılabilir.